

Bátaszéki kézművesek Tihanyban

Bátaszéken a kőművesipar nagy múltra tekint vissza. A településen már 1908-ban megalakult a Magyarországi Építőmesterek Országos Szövetségének Bátaszéki (Tolna m.) Csoportja. Az 1929/30-ban közölt statisztikai felmérés szerint Bátaszéken nagy számban éltek kőművesmesterek, negyvenegyet tartottak nyilván. Mayer Éva publikációiból tudjuk, hogy a helyi kőművesek nem csupán itthon, de a határokon túl, közeli és távoli országokban is keresettek voltak. Így például velük építtette fel Kemal pasa Ankara modern negyedét, de a perzsa sah palotája mives megoldásainak is részesei voltak. Dolgoztak a balkáni országokban és keresettek voltak Nyugat-Európában (Svájcban, Ausztriában, Belgiumban) is.

Tihany a Balaton gyöngyszeme. Bencés apátsága évszázadok óta a kultúra, a művelődés és a modern agrárfejlődés központja. Az 1920-as években komoly építkezések indultak Tihanyban. A kikötő mellett Sport Szálló 1923-ban, Habsburg József főherceg nyaralókastélya 1924-25-ben épült. Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatási miniszter kezdeményezésére 1926-ban megkezdődött és 1927-ben megnyílt az újonnan épült Magyar Biológiai Kutatóintézet, korát

meghazudtoló, igényes épületegyüttese. Ezekhez a nagyszabású építkezésekhez ugyancsak jó szakemberek kellettek. A bátaszéki Liebhauser és Flotz kőművesmesterek segédjeikkel együtt ekkor kerültek Tihanyba. Maradandót alkottak, hiszen Tihanyban először honosították meg a faragott kövekből rakott házfalakat és kerítéseket, melyek hamarosan elterjedtek a kőben bővelkedő Balaton-felvidéken is. A nagy építkezések befejeztével aztán többen közülük új életet kezdtek Tihanyban: beilleszkedésüket segítette, ha helyi lányt vettek feleségül.

A bátaszékiek megőrizték szülőfalujuk anyagi és szellemi kultúráját. A férfiak és a nők, úgy a köz-, mint az ünnepnapokon bátaszéki viseletet hordtak. Étkezési szokásaik egyes elemeit – például a sváb füstölt hurkát, amely még nyáron is élvezhető volt, húsos káposztáikat és kelt tésztából készült süteményeiket – a tihanyiak körében is elterjesztették.

Közlésem célja az volt, hogy adalékkal szolgálhassak a bátaszéki kőművesek magas szintű tudásáról, emlékeztessenek az általuk emelt épületekre, tudásukra, szorgalmukra.

Boross Marietta

Faragott kövekből készült ház és kerítés, Liebhauser Ádám háza, Tihany, Kossuth u. 95.

Liebhauser Lőrinc és menyasszonya, a tihanyi Csizmazia Anna

Köszönet a családi albumból átadott fényképekért Murányiné Csizmazia Erzsébetnek.

Id. Liebhauser Lőrinc felesége hagyományos bátaszéki sváb ruhában, mellette lányai és unokái, 1940.

Boross Marietta neves néprajztudós, 2008-ban Kisebbségéért íjban részesült, rendszeresen publikál a BARÁTSÁGBAN.